

Gange kun et flygtigt Besøg, naaede kun Christiania og Kongsberg.

5. Christian 5te var her som Kronprinds 1656 og 1661 og da ligeledes kun i Christiania. Derimod foretog han i Juni Md. 1685 en stor Reise, rundt en større Del af Landet, fra Christiania til Trondhjem, derfra rundt Kysten til Bergen og videre over Stavanger og Christiansand til Laurvik, hvorfra han reiste tilbage til Danmark tilsøes.
6. Den samme Reise foretog Frederik den 4de 1704 og
7. Christian 6te 1733, den sidste med et overordentlig talrigt Følge. Begge de 2 sidstnævnte besøgte Trondhjem.
8. Frederik 5te var 1747 i Christiania, men opgav Touren til Trondhjem paagrund af slette Veirforholde. Christian 7de besøgte aldrig Norge.
9. Frederik 6te var her i Trondhjem 1788 som Kronprinds. Saavidt «Morgenbladet». Men udeladt er:
10. Prinds Carl af Hessen, 1773.
11. Christian Frederik som Statholder, 1814. Og derpaa indtræde vore egne Konger:
12. Carl Johan 1815 som Kronprinds, 1818 som Konge, Kroningsaaret; og saa var han her sidste Gang 1835.
13. Oscar den 1ste fulgte sin Fader hertil 1815, og 1818 som Kronprinds (sidste Gang). Lod sig ikke krone i Norge. Død 8. Juli 1859.
14. Carl 15de var her i 1856 og Kroningsaaret 1860. Kongen døde 1872. Dronning 1871.
15. Oscar 2den var her i sidstnævnte Aar, 1860, samt i Kroningsaaret 1873 tilligemed Dronningen og 3 Prindser. —
Forøvrig hedder det:

«I Forening med den Reise som vor nuærende Konge (1873) foretog i Hardanger og Voss efter Tusenaarsfesten ifjor, og den, som han gjorde igjennem Romsdalen i 1860, Sogn og Valders, vil denne hans sidste nordlandske og finmarkske Tour give ham et mere fuldstændigt personligt Kjendskab til vort Land, end nogen Konge før har havt siden Calmarunionens Dage.»

No. 15 var i Norge i Trondhjem med 3 Sønner i Juli 1882 i Anledning Merakerbanens Aabning, samt i 1877 ved Rørosbanens Aabning. Desuden var Oscar den 2den i Trondhjem i 1887, 1890, 1897 og 1902.

CHRISTIAN FREDERIK.

Denne mærkelige Personlighed, der spiller hin skjæbnesvangre Rolle i Norges Historie, fremstilles her i kort Uddrag, i det han opholdt sig i Trondhjem fra 5. til 9. Februar 1814 og hvorom man finder de bedste Beretninger i «Adresseavisen» fra hine Dage, i Aals og Fayes Skrifter.

Christian Frederik, senere under Navn af Christian den 8de, er født 18. Septbr. 1786. Han beskrives som en meget dannet Mand med megen Sprogkundskab, men egentlig Videnskabsmand var han ingenlunde. I 1806 gift med en Prindsesse af Schwerin; men dette Ægteskab var ingenlunde lykkeligt og Skilsmisse foregik efter faa Aars forløb.

Da Sverige og senere Rusland og senere de øvrige Stormagter besluttede at rive Norge fra Danmark, blev Christian Frederik sendt til Norge, hvor Prinds Frederik af Hessen dengang (1813) var Vicesatholder. Han satte sig i 'en Baad, forklædt som Matros, og ankom, ikke uden Fare, den 21. Mai 1813 til Hvaløerne og den 22. til Christiania. Alle hans Taler og Proklamationer til det norske Folk høre ikke hertil, men forsaavidt henvises til Aal, Faye og Fl.

Blandt de første Regjeringshandling var Spørsmålet om Pengevæsenet, der befandt sig i den yderste Forvirring, og man greb til det fortvilede Middel at udgive 3½ Million ufunderede Sedler, hvis Skjæbne er os bekjendt nok.

For at gjøre sig bekjendt med Stemning og Forholde ogsaa i T.hjems Stift, foretog han i Februar Maaned 1814 en Reise til Trondhjem, hvortil han ankom den 5. s. Md. og hvorom foranmeldte Skrifter indeholde interessante Optegnelser. Hans Plan her at lade sig udraabe til Konge strandede paa Carl Falsens Anstrengelser ved en af Byens første Mænd undertegnet Adresse derimod, hvori dog Trampe, Bugge, Schmettow m. Fl. «paagrund af deres Embedsstillinger» ikke vilde deltage. Hans øvrige Regjeringsforhandlinger her og senere i Danmark, hvortil han kom tilbage i Midten af Octbr., forbigaaes. Døde 20. Jan. 1848, 61 Aar gammel.

Den 28. Marts 1814 afskaffede han Spidsrodstraffens Anvendelse (paa Forslag af Generalauditør Berg).

Af en privat Skrivelse af 9. Februar 1809 fra Kjøbenhavn formentlig til Sognepræst Darre i Klæbo, gives Prinds Christian følgende Karakteristik:

Efter at have beskrevet Datidens Baller og Soireer, hvor Kortspil siges at være en staaende Beskjæftigelse baade blandt Herrer og Damer, vedbliver Brevskriveren:

«Prinds Christian lader til at ynde meget denne Levemaade og har ved at invitere sig selv her og der, især til private Baller, bidraget som det synes, meget til igjen at indføre den forrige grænseløse Yppigheds Tone. Han er et ungt Menneske, som hverken har Karakter eller Karakteranlæg; dog anses han for at være hvad man kalder et godt Menneske. Han lever i venskabelig Forbindelse med adskillige unge nygifte Mænd, og baade disse og deres unge Koner komme ofte til ham. Hans Gemalinde er hverken ligt af Publicum eller de Fornemme. Hun beskyldes baade for Hykleri og Fremfusenhed og mangler al Gratie .....»

Nedskriveren heraf søgte med Iver efter en retfærdigere Dom over Christian Frederiks Færd i Norge, idet han antager, at Norge har meget, overmaade meget at takke ham for og tror, at hans Historie som norsk Regent har mange lyse Sider. Som Støtte for denne Mening finder man med Glæde efterfølgende Udtalelse af Aal, Pag. 501.

«Overhoved er det af alt mere end klart, at Vanskelighederne ligefra Moriers*) Afreise ikke laa i Christian Frederiks Lyst til at beholde Norges Krone, men i hans samvittighedsfulde Omhu for at bevare Norges Selvstændighed. Da denne sikredes ved Carl Johans Antagelse af Grundloven, var den væsentligste Hindring hævet. Dette bør saa meget mere udhæves, som Samtiden og i det mindste den nærmeste Eftertid ikke paaskjønnede dette Christian Frederiks uegennyttige og lige over for den almindelige Stemning saare vanskelige Forhold.» Og Side 532: «..... Men det kan ikke nægtes, at saavel Begyndelsen af Selvstændighedsværket som Enden derpaa udmærkedes ved store Velgjerninger fra Chr. Frs. Side, hvad der end kan siges at fattes i Værdighed og Klogskab under disse Begivenheders Mellemspil. Han hindrede, efter sine egne Udtryk, Anarkiets Rædsler ved at sætte sig i Spidsen

*) den engelske Kommissær i Norge i Begyndelsen af 1814.

for den norske Regjering, og han forberedte en sand og lykkelig Selvstændighedstilstand for Norge, i sine Følger langt mere Velgjørende, end den attraaede absolute Uafhængighed, ved at træde tilside just i det Øieblik, da Foreningen kunde ske paa den for Norge lykkeligste Maade. Om Christian Frederiks senere kongelige Færd vil et andet Lands Historie have at fortælle; i Norges staaer han som dets uforglemmelige Velgjører, og en kjærlig og taknemmelig Erindring vil skjænkes den Fyrste, som var et Redskab i Forsynets Haand til at berede Norge et i politisk Henseende lykkeligt Statsforbund».

Under 16. August 1814 udstedte Christian Frederik «den sidste Kundgjørelse» om at samles til et overordentligt Storting den 7de Octbr. Dette var hans sidste Regjeringshandling her i Norge vide Aal 515. Morgenbladet for 1848, idet den omtaler denne Konges Død, udtaler sig om ham med stor Anerkjendelse og slutter saaledes:

«Denne store og følgerige Optræden i dette Land vil gjøre den nu afdøde Danne-Konges Minde dyrebart inellem Norges Fjelde».

CARL JOHAN,

Norges og Sveriges Konge fra 1818 til 1844, er født 26. Januar 1764, var 3 Gange i T.hjem, i 1815 som Kronprinds, i 1818 under Kroningen som Norges Konge, samt i Aaret 1835. Hans glørværdige Historie som Kriger under Napoleon og som Konge i Norge hører ikke hertil, men herom henvises til forskellige Levnetsbeskrivelser, navnlig Konversations-Lexikon og mange andre Skrifter. Han blev syg paa sin 80de Aars Fødselsdag og døde den 7. Marts 1844.

I en Beretning fra Sverige, (Addr. 1844 No. 48) sees, at den afdøde Konge havde disponeret over sin Formue saaledes, at hendes Maj. Enkedronningen erholder 4 Millioner Rdl., de fem Kongl. Børnebørn hver 1 Million. Grev Brahe ½ Million; forskellige Personer henhørende til hans Hofstat 200,000 Rdl., hans eneste Søn, Oscar, 4 Millioner. Ere disse Opgaver rigtige, vilde saaledes hans hele Formue udgjøre omtrent 14 Millioner Rdl. Rigsgjeld.

De samlede Værdibeløb af de til Norske Stiftelser omhandlede Gaver, skjænkede fra Kongens Regjeringstiltrædelse 1818

til hans Død, skulle med en rund Sum, udgjøre 86,000 Species, eller i Gjennemsnit over 3000 Sp. aarlig (efter Nicolaisen).

DR. JENS BING DONS,

fød 1734 i Trondhjem (form. en Søn af Pavels Dons, der i 1730 aflægger Ed til Chr. 6te, som Viceborgermester, Stadsphysikus og Raadmand), blev 1767 Doc. juris., 1768 Prof juris ved Universitetet, 1771 Deputeret ved det danske Cancelli, men blev, som en af de ved Struensee forfremmede, derfra entlediget. 1773 Laugmand over Trondhjems Laugstol. 1797 Justitiarius samme-steds. 1800 entlediget. Døde 1802. Havde ogsaa Titul af Etatsraad. Smith: «H. B. Dons er en lærd og fornuftig Mand, men stundom saa doven, at han ei gider tænke». I. C. Berg: «Blev gift med en Enke efter en Wahl fra T.hjem, som kurerede ham for hans Drikfældighed, den Ærgrelse over Modgang under det Guldbergske Ministerium havde foraarsaget ham». Evensen, i hvis Samlinger hans Stridsskrift for Doctorgraden findes, benævner ham saaledes: «Vores lærde og berømte Hr. Etatsraad Dons».

Noget nær samtidig med ovennævnte levede her

BERGRAAD PETER CON. DONS,

der forhen har været Prokurator og er nu Assessor i Bergamtet som Bergamtskriver, er (1786) over 60 Aar gammel, men har Ungdoms Munterhed, han er en ærlig, men fri og ligefrem Mand i sin Tale og er en vældig Cholericus, forresten en honet Mand, har ved Giftermaal og Arv betydelige Midler. (Smith) Denne Dons døde 1807, nedlagt i Kapitlet i Domkirken, gift i Decbr. 1788.

Den 20. Novbr. 1798 nedbrændte Donses Gaard aldeles, tæt ved Klosteret (nuværende Toldinsp. Collins Gaard. (Denne Gaard blev nedrevet i Slutningen af 1890 Aarene for at skaffe Tomt til Trondhjems tekniske Lærestanstalt. Tomten, hvorpaa Collins Gaard stod, er endnu ikke bebygget 1919), og hvorved Klosteret var utsat for stor Fare. Det blev reddet ved nogle tililende Sjøfolks

Kjækhed blandt hvilke nævnes T. R. Steen og hvorved han belovedes Plads i Klosteret for sin eventuelle Enke.

OBERSTLIEUTNANT MARCUS FREDERIK DONS,

fød 1768, Fader til Adjunkt Dons og Sognepr. Dons, gjenfindes som Lieutenant i Begyndelsen af dette Aarhundrede, gift 1791, var som Kapitain med ved Udmarchen i 1814 under Titul af Major ved hvilken Anledning han tager rørt Afsked med sine Medborgere, optræder som Oberstl. 1822 da han beboede egen Gaard (nuværende Kjøbm. Pryds Gaard, nu Olaf Trygvessøns Gade No. 27 (1919). Han døde 16. August 1827 paa en Embedsreise igjennem Overhalden, 59 Aar gammel og ligger begravet paa Vor Frue Kirkes gamle Kirkegaard. Har 2 Sønner. Vi have en Sec. Lieut. Lorents Dons, der deltog i Udmarchen i 1814 under Krebs. Forflyttet fra Trondhjem.

PRÆSIDENT JAN BLOM, R. V. O.

Fød 1771, død i Octbr. 1829. Blev under Titul af Krigsraad, i Aaret 1800, Politimester og Raadmand, efter Klingenberg. 1817 blev Politimester-Embedet adskilt fra Raadmands-Embedet. 1802 Medlem af V. S. Gift 1809 med en Jfr. Anna Sommer, fød 1790 død 21. Marts 1881, altsaa 91 Aar gammel, og beboede Gaarden efter Provst Wille ved Frue Kirke, nuværende Borgermesterinde Lysholms Gaard (hvor Realskolen nu ligger, 1919). Blev Præsident efter Beffnecke 1816. Fra Bloms Tid ophører Præsidenttitelen og «Borgermester» indføres. Allerede fra 1818 var det ved Kongl. Resl. bestemt, at de hidtilværende 2de Raadmands-Embeder skulde gaa ind og samtlige Magistratsforretninger ene bestyres af Præsidenten «Borgermesteren».

Carl Johan laante ham 2000 Sp. der alle gik tabt eller eftergaves Boet, der var aldeles falit. Stiftamtmand Trampe skriver til Statssekr. Due, «at Præsidenten var i den senere Tid især en høist efterladet Mand og foruden Forvirring opdages der i Penge-Transaktioner Foretagender, som gjør det tilfredsstillende at Døden i rette Tid bortkaldte ham».

Det fremgaar dog af flere Opsatser i Avisen, blandt hvilke her alene henvises til No. 25 for 1815, at Blom, dengang Politi-

mester, var meget anseet og nød fortjent Agtelse og Tillid. Da der paa denne Tid var Tale om Grev Trampes Forflyttelse formentlig til Danmark, findes der i ovennævnte Blad to Indsendere, som varmt anbefale Blom som Trampes Eftermand.

I Kbhs. Skilderi N. 361—1807 ang. T.hjem læses:

«Gaderne ere for en Tid (omtr. samtidig med Vandledningens Tilblivelse), blevne oplyste med Lygter og deres Navne staa nu paa Hjørnerne, ligesom Husenes No. over Husdørene. Denne gode Indretning er først skeet under den nuværende Politimester, Krigsraad Blom, en overmaade driftig og oplyst Mand». Præsident Blom havde 2 Sønner, hvoraf den ældste Carl Johan fød 1817, Ex. jur. 1843 (høist sansynlig opkaldt efter Carl Johan, vor Konge) 1857 blev Sagfører, men døde 1865 som sindsvag, 48 Aar gammel. Den anden blev Landmand boende ved Laurvig.

Jan Blom født i Drammen af Forældre Kjøbmand Morten Blom og Hustru Anne Jacobsdatter Wilder. Blev første Gang gift 1798 i Christiansund med Krigskoms. Johan Christopher Tordenschiolds Enke Kristine Brun Kaasbøll f. 1753, død 22/7 1832. Skilt fra hende 1801. Blev anden Gang gift i T.hjem med Anna Kaasbøl Sommer f. 1/3 1789 og havde med hende 2 Sønner og 2 Døttre:

1. Marie Amalie Blom fød 15/7 1810.

2. Frederik Adler Blom fød 1/12 1812, blev udlært Agonom, er for Tiden Propr. og Eier af Gaarden Gudem pr. Frederiksværn i Brunlaugnæs. Gift 1845 med Rosa Annette Hofgaard fød 1816, død 1867.

3. Carl Johan Blom, fød 12/5 1817 ex. jur. og Overretssagfører, død 26/12 1865. Gift 18/4 1848 med Reinhardine Nicoline Lossius fød 15/8 1825.

4. Anette Blom fød 12/5 1820 død 8/9 1854 paa Skaanes i Skogn gift 1841 med Jacob Hersleb Horneman fød 4/9 1819, daværende Eier af Gaarden Skaanæs i Skogn.

SORENSKRIVER EMANUEL JENS JUNGE BALLE.

Var forhen Borgermester i Ribe i Danmark. Efterfulgte Kofoed, 1804, som Sorenskriver i Strinde og Selbo, boende i egen Gaard paa Kalvskindet i Trondhjem. Havde Titel af Justits-

raad, 1811 Medlem af V. S. Døde i Mai Md. 1821 og efterfulgtes af Knudsen.

SORENSKRIVER OLAUS KOFOED, CANCELLIERAAD.

Forannævntes Formand som Sorenskriver i Strinde og Selbo, dertil udnævnt 1789, sees at have boet i egen Gaard i Ihlen, gamle Abelsborg Gaard, nuværende Rolsens. Deraf Navnet paa det-Strøg som grændser til «Kofoedgjeilene». Han tog sin Afsked 1804, døde i Marts 1827. Gift 1784. Havde flere Døttre:

En gift med Stiftamtskriver Gramm.

En med Cancellieraad Frimann i Kjøbenhavn.

En med Revisor Schøllberg i Trondhjem.

OBERSTLIEUT. KOFOED

døde her i Trondhjem i Juni Md. 1778.

FOGED PETER LUDVIG MUNTHER BULL,

fød 14. Octbr. 1765, tog juridisk Examen i Modersmaalet, blev 1812 Foged i Robygdelaugset, 1813 i Strinde og Selbo, 1818 i Romsdalen; tog Afsked 1834. Var i 1818 Storthingsmand fra Søndre T.hjems Amt og 1821 for Romsdals Amt. Døde 1843.

Denne Bull maa i flere Henseender have været en Original, hvilket synes at fremgaa af forskjellige Opsatser i Bladene for 1817, hvoraf hidsættes:

I Septbr. s. A. bekjendtgjør han, at Veien over Byaasen er usikker og at Folk der ere blevne overfaldte, slagne og røvede og anbefaler Reisende at være forsynede med ladede Geværer, Pistoler og andre dræbende Instrumenter, for deraf, i paakommende Tilfælde, at gjøre Brug, til sin Sikkerhed.

Men i samme No. beklager Fogden sig over, at en saakaldet Fantejagt har været foranstaltet, uden hans Vidende, og under Anførsel af 2de Politibetjente fra Trondhjems By, og frabeder sig saadanne Indgreb i hans Funktion som Politimester i Strinde. «Havde jeg antruffet en saadan bevæbnet Hær, da havde jeg anseet det for min Pligt at have ladet Anførerne arrestere, og at have søgt at adsplitte og tilbagevise Hæren, i formodning, at Sammenløbet maatte have Oprør til Hensigt, og at Anfaldet maatte

gjælde Trondhjems By i Særdeleshed. Af Erfaring veed jeg ellers, at man ved saadanne Fantejagter ikke opnaar andet, end hvad som er almindeligt ved Bjørne- og Ulvejagter: at Udyrene for en kort Tid jages hen til andre Egne, eller de forstikke sig, indtil de ere blevne bagud — —».

Den samme Bull, boende paa Gaarden Koldstad paa Strinden, averterer under 29. August 1817 om, «at en Bondedreng paa Oustmyren er bleven voldigen overfalden af et Par Mandfolk, som have slaget ham; skaaret hans Tømmer itu at han ikke maatte kjøre ifra dem, skaaret hans Klæder istykker, hvorved han skulde være blevet Blesseret; truet ham paa Livet, hvis han skreg» o. s. v.

I Aaret 1817 fremsætter han i Bladet, «som Repræsentant ved neste Storthing», et Lovforslag, at tilføies Grundlovens Paragraf 22: «At enhver Klage og Forestilling, som sker til Regjeringen af Øvrigheden over en underordnet, Embedsmand, bør sendes til dennes Erklæring og Oplysning, førend derpaa resolveres» m. m. derved i Forbindelse staaende, som det synes, ravgalt Tøiseri, hvorhos Hr. Fogden faar en Ulykke i de efterfølgende Nummere. Saaledes en Indsender i No. 90, der til Bulls Forslag vil have tilføiet Grundlovens Paragraf 61 følgende: «Samt med troværdige Attester kan bevise, at han er ved fulde fem Sandser».

Efter Collin fortælles nemlig om denne Bull:

Blev 1815 suspenderet og sat under Tiltale for hans brugte Adfærd mod Stiftamtmanden (Trampe), og en Revisor Richter Konstitueret. Høiesteretsdom af 1817 gaar ud paa: «den fornærmelige Skrivemaade mod Stiftamtmanden mortificeres, Bull bøder 20 Spd., betaler alle Omkostninger, men kjendes forøvrigt fri for videre Tiltale». Medens han var paa Storthinget var Lieut. Exam. juris Timme Konstitueret.

Umiddelbart efter det i Adresseavisen No. 90 for 1817 indsendte Forslag, 1815, findes endvidere i det paafølgende følgende harzellistiske Smædevers:

Velbaarne Foged Peter Bull,
Staar jo og vaaser som en Tul,
I vor Avis om Ret og Rangt,
Om Forurettelser og Mangt,

Ja sætter Storthingsforslag op
I fuld fiir Spring og med Gallop
Om Hævn — med Harme bryder ud —
Ret som en Stud —
Et velmeent Raad: Tag det til Tak:
Hold inde med Dit Avisnak,
Ei Stædet er i vor Avis
Med Hævn at søge bedre Priis:
For Ret og Dom og Dom og Ret
Som Fogden tror var aflagt slet;
Dog rænsedes Han med en Mulkt
Som uden Tvivl vel fortjent fulgt
Lad kun Din Anke komme frem
Til Tid og Sted — brug da dine fem —
Med Storthing — der vel holdes Stand,
Med Fogden selv, den djærve Mand».
Foged Bull svarer:

«Jeg har sagt, hvad jeg vilde sige, om endog mit Lovforslag skulde føde af sig selv et saadant Foster, som det der er frembragt i No. 90, og som karakteriserer Producenten at være ligesaa sort ind som ud. Videre har jeg til samme og andet mere ikke at svare, med Forsikring, at Fornærmelser af saadan Slags ingenlunde krænker mig». I No. 92. «Til Anonymen i No. 91.

Her Fogden paa Strinden
Er maaske i Vinden,
Men saadant jo rager ei Dig! —
O! fik jeg den Ære
Hans Sengmø at være —
Hvad blev da? En poetisk Krig
Saa høi som Sarpen,
Hans Toner paa Harpen,
Skulle sprænge Dit Øre, du Troid,
Før du torde vrage
Hr. Fogdens Forslage —
Hid Faut under Mødommens Skjold!
Masi.»

LANDRAAD RANTZOW

var Søn af den i 1780 afdøde Stiftamtmand Rantzow der eiede Gaarden Rønningen, der nu overdroges til Sønnen. Denne var gift med Frk. Frølich, Datter af General Frølich, Chef for 1ste T.hjemse Regiment, og var Svoger til Geheimeraadinde de Schøller da han var gift med hendes Søster. Fru Landraadinden blev tidlig Enke og besad denne Eiendom lige til sin Død, 1832, 86 Aar gammel. I hendes Tid var Rønningen af en meget betydelig Udstrækning, men senere udstykket i en uendelig Mængde Parceller; saaledes Pinneberg, Dalen, Schreiners og Carstens Steder, Lykkens Prøve, Voldsminde og mange flere.

Landraadinde Rantzow havde ingen Børn, men havde derimod optaget som eget Barn en Broderdatter af hende, en Frøken Frølich, Datter af en Oberstl. Frølich, der tilsidst boede paa Levanger som afskediget Officer. Denne Broderdatter blev gift med Consul Lorentz Lorck. Saaledes blev L. Lorck paa Konens Vegne Eier af Gaarden Rønningen med Underliggende, endskjønt det hedte, at ingen Arvedel faldt i hans Lod, da han i de Gammles levende Live skulde have forstrukket dem med ikke ubetydelige Summer, hvoraf Rønningen muligens kunde have været Equivalent. Consul L. Lorck besad Gaarden indtil sin Død, 1842, og brugte den som Avlsgaard.

Landraadinde Rantzow boede sin hele Tid i en Gaard ved Siden af Svaneapotheket (Jfr. Aagaards), ligesom ogsaa Stiftamtmand Rantzow.

KONSUL THOMAS ANGELL BROWN,

Gjenfindes i en lang Aarrække i forr. Aarhundrede som Consumptionskasserer og engelsk Vicekonsul. Gift 1790 med en Frøken Sophia Halck. At han har været i smaa Omstændigheder synes at fremgaa deraf, at han bestandig staar til Restance af en Stoleleie af en lukt Stol i Domkirken.

Her nævnes desuden en General-Auditør Brown som Medlem af V. S. fra dets Stiftelse. Død 1784.

SKIBSMÆGLER WILLIAM BROWN,

fød Skotlænder i Torharshire 3/1 1785 og indvandrede i Begyndelsen af dette Aarhundrede, til Trondhjem hvor han drev en

Handel i indskrænket Stil og i smaa Kaar, boende i Graven. Han var en godmodig Mand, der ikke skulde gjøre noget Menneske Fortræd. Nedtrygt af Næringssorger, pønsede han paa at underkaste sig Mægler-Examen for at andrage om den i 1845 efter Geelmeyden ledig blevne Skibsmæglerpost; men Sproget, som han aldrig blev mægtig, idet han taledede ligemeget engelsk som norsk, var ham en stor Anstødssten og, paa Veien til Raadstuen, paa Examensdagen, vendte han pludselig og i Fortvivlelse om da han allerede i en fremskreden Alder, ikke troede det mulig at bestaa. Heldigvis mødte han paa sin Vendevandring Mægler Sommerschild der ligesom med Magt førte Brown tilbage til Examensbordet, udentvivl med bankende Hjerte paabegyndende Bearbejdelsen af de fremlagte Pensa. Examinatorerne maa sikkert have seet igjennem Fingre med norsk Stil; men han bestod Examen og blev 1845 Skibsmægler netop endnu i rette Tid, for som god og heldig Mægler i et Tidsrum af 18 Aar at kunne samle sig endog en lille Formue, til stor Velsignelse for den efterladte Kone og uforsørgede Døttre. Han døde nemlig 19. Mai 1863. 1816 gift med Jfr. Elen Pauline Holmberg, død 1874, 80 Aar gl., en Datter af den bekjendte Madam Elen Olava Holmberg (fød 1763, død 1846), boende i Munkegaden i nuværende Farver Fahlstrøms Gaard (Munkegaden No. 62, 1919) der ernærede sig med at modtage Reisende. Her var det, Ludvig Philip, som emigreret, logerede i Aaret 1795 paa sin Reise til Nordland og Finmarken under Navn af Müller. Da han som Konge i Frankrige i Aaret 1839 fik høre, at hans Vertinde i Trondhjem endnu levede, sendte han hende som Erindringstegn et smukt Taffeluhr, hvis øverste Del forestillede Napoleon i hiin velbekjendte Frakke og andre Insignier. Neppe skuede L. P. selv dette Symbol da han, som bekjendt, var alt andet end Napoleonide. (v. Aargang 1839, Pag. 263).

Angaaende dette Ur meddeler Rigsarkivar Kristian Koren i Katalogen for den historiske Udstilling i Trondhjem 1897, hvor Uret var udstillet, følgende interessante Oplysninger.

Kabinetssur. Gave fra Kong Ludvig Philip til Mad. Holmberg.

Mad. Elen Olava Holmberg (f. 1763, d. 1846) boede i Munkegaden, Jermstads nuværende Gaard paa Hjørnet af Strandgaden, og var sidst i forrige Aarh. den eneste, som havde, hvad man nu vil kalde, Hotel i Trondhjem. Hos hende boede i 1795 en reisende Franskmand, der kaldte sig Müller, og hans Ledsager, om hvem det meget snart kom ud, at der under det antagne Navn skjulte sig ingen mindre end den landflygtige Prinds Lous Philip af Orelans. Han opholdt sig kun kort Tid i Trondhjem; men tilbragte en længere Tid i Nordland og Finmarken. Da han blev Konge af Frankrig, viste han sin Interesse for Skandinavien ved i 1838 at udsende en videnskabelig Expedition, som paa Korvette La Recherche reiste langs Norges Kyst og helt op til Spitsbergen for at anstille naturvidenskabelige og andre Undersøgelser. En Stab af Medarbejdere, deriblandt ogsaa Skandinaver var knyttede til Expeditionen, hvis Chef var Paul Gaimard. Den tilbragte i 1838 flere Dage i Trondhjem, hvorfra der i det efter Hjemkomsten udgivne store Plancheværk findes en Række udmærkede og høist interessante Billeder. Under Opholdet besøgte Gaimard og hans Ledsagere Mad. Holmberg og saa det Værelse, hvor Prindsen af Orleans havde boet, omtrent i samme Stand som ved hans Besøg. Det paafølgende Aar fik Mad. Holmberg Uret sendt som Gave fra Kongen, efterat Gaimard havde meddelt ham, at hun endnu var ilive (jfr. Adresseavisen 1839, No. 104). Paa Auktionen efter hende i 1846 blev det kjøbt for 65 Spd. af Glasmester Johnsen i Kommission for Overtoldbetjent Hagen i Bergen; det tilhører nu hans Enke, Fru Birgitte M. Hagen, Jægershvile.

Uret er af Bronche, dels forgyldt, dels brunt oxyderet. Ovenpaa den firkantede Underdel, en Klippe, hvori Uret er indbefattet; med Armen lænet mod Klippen staar Napoleon 1 i det kjendte Kostume; ved hans Fødder en Kanon; i Haanden har han tidligere holdt en Kikkert. Paa Forsiden den keiserlige Ørn samt Navnene Arcole — Pyramides — Marengo — Austerlitz — Wagram — Moskwa. Paa Urskiven læses: L. Ravrio, bronzier a Paris. I Fodstykket, der er af Træ med indlagte Ornamente, er en Spildaase, hvis Repertoire er noteret under Bunden: 1) Le Berger. Galop. 2) Pres d'une belle. 3) Quadrille des deux (nuits?).

Uret tilhører nu Videnskabernes Selskab, som i 1918 modtog det som testamentarisk Gave fra Fru Birgitte Hagen.

LUDVIG PHILIP.

Dette Navn skulde ikke just synes hjemme i disse Blade; men i hiin Revolutionens Tid opholdt han sig nogle Dage i Trondhjems By og derfor hidsættes i kort Uddrag:

Ludvig Philip, en Søn af Philip Egalité, et Navn han ogsaa selv i en vis Periode adopterede og spillede under den første Tid af Revolutionen den «Frisindede Rolle», er født 1773. Efter det uheldige Slag ved Nerwinden 1793 udkom Arestbefalingen imod ham, men flygtede over Grændsen. Efter Faderens Henrettelse tænkte han paa at drage over til Amerika; men af Mangel paa Penge valgte han, med et lidet Følge, at drage igjennem Danmark, Sverige og Norge under Navnet Müller, og ankom lige til Nordkap. Dette skede i Aaret 1795 og da var det, at han opholdt sig adskillige Dage i Trondhjem, logerede hos Madam Holmberg, i nuværende Farver Fahlstrøms Gaard, ligeoverfor Nedskriverens Bolig i Strandgaden. Og da han som Konge af Frankrig fik høre, at hans t.hjemiske Værtinde endnu levede, sendte han hende hiint Ur som Erindringstegn 1839. Efter mange Reiser og forskellige Opholdssteder blev endelig Ludvig Philip Konge i Frankrige fra 1830 til Februar-Revolutionen i 1848 da han flygtede til England hvor han døde 1850, altsaa 77 Aar gammel.

Paa sin videre Reise til Nordland, opholdt han sig i længere Tid paa Bodø Præstegaard, ¼ Mil fra Byen, en gammel Bygning der indeholder flere i gammel Stil dekorerede Værelser. Et af disse Værelser kaldes endnu efter ham: «Ludvig Philips Værelse». Han boede nemlig hos Præstefamilien.

Efter «Tønsbergs Reiseroute».

SKATTEFOGED HENNEING FLOER BRINCHMANN,

Søn af Hytteskriver Michael Br. paa Røraas (død som Pensionist i Trondhjem 1828), født 1791 paa Røraas, tog dansk jur Examen 1818 og ansattes som Prokurator ved Over- og Underretten 1818 i Trondhjem, en Stilling han indehavde i en lang Aarrække. Var i 1821 const. Byfoged efter Udbye, 1829—31 const. Borgermester

efter Blom. Avancerede endelig 1845 til Skattefoged, et Embede som han bestyrede til sin Død der indtraf 3. Octbr. 1859.

Efter foregaaende Erfaring, var man ikke uden Bekymring for, at et saadant Regnskabsvæsen skulde overvælde en Mand, der neppe var vandt til deslige Forretninger, selv om han lagde Dygtighed for Dagen i Egenskab af Prokurator, hvor han, ligesom gennem hele sit Liv, ikke nogensinde fornegtede den Karakterens Hæderlighed som han stedse lagde for Dagen og som ingen skal kunne frakjende ham. Og efter hans Død viste det sig snart at han skilte sig fra sit besværlige Embede med Hæder, idet hans sidste Opgjør fast ikke fik en eneste Revisionsudsættelse.

I 1821 afsiger han, som const. Byfoged, Dom i den mod M. C. Peterson anlagte Trykkefriheds-Sag, hvorved Peterson aldeles frikjendtes og hvilken Dom bestod sig uforandret baade i Overretten og ved Høiesteret. Brinchmanns Deduction i denne mærkelige Sag afgiver ubestridelig et Bevis paa en mere end almindelig Dygtighed, hvor det kom an paa at optræde med Kraft i et saa vanskeligt juridisk Spørsmål som dette, skrevet i et Sprog, som neppe efterlader noget at ønske med Hensyn til Klarhed og Zirlighed. Gift med Anne Elisabeth Holm, født 4. April 1802, død 24. August 1872. Brinchmanns Bedstefader var Hans Brinchmann, Sognepræst i Ørkedalen, hvor han døde 1781.

HENRIK JOHNSEN BIE.

Af Navnet Bie findes flere i forrige Aarhundrede medens det er ganske forsvundet i det nuværende. Foruden ovennævnte havde vi:

2. Kjøbmand Lorents Laur. Bie, copul 1741.
3. Dennes Søn Simon, født 1745.
4. Student Jacob Chr. Bie, blev Prokurator i Kjøbenhavn, siden for adskillige Forbrydelser sat i Rasphuset, kom derefter til Indien og gik tilsidst som Lieutenant i engelsk Tjeneste i Bengalen. Maa senere være ankommen til Trondhjem, da han sees at være kopuleret her 1761. Hans Søn Otto Lauritz født 1764.
5. Otto Larsen Bie, hvis Søn Gerth er født 1741 og Jacob Christian født 1738.

6. Skipper Just Jørgen Bie, copul. 1775. Dennes Søn, Lars Christopher, født 1776.

POSTMESTER PETER BENTZEN.

Var oprindelig Postmester i Skien og forflyttede i lige Egenskab til Trondhjem 1832. Vil erindres som svær korpulent. Forøvrigt en dannet og derhos behagelig Selskabsmand. 1834 Medlem af V. S. Boede i egen Gaard ved Torvet hvor Posthuset da var. (Nu Kongens Gade No. 16, 1919). Døde i 1847. Samtidig boede ogsaa hans Broder her, var Artill. Oberst, forflyttedes til Bergen, hvor han døde efter faa Aars Forløb..

COLLINS FAMILIE,

efter et mig af Hr. Jens Collin velvilligen udlaant Slægtregister hid-sættes:

Den første af dette Navn, som nedsatte sig i Trondhjem var:

1. Jens Hansen Collin,

født i Colding 1651, ansat som Toldskriver, senere kaldet: «Bestalter Inspektør over Commerciens og Kongens Kobbertyende», og derefter Assessor i det nordenfjeldske Oberbergamt. Død i Trondhjem 1708.

Vi forbigaa derefter de flere af dette Navn, som i et langt Tidsrum har boet i Trondhjem, dels som Embedsmænd, dels som Traffikerende, indtil vi igjen indhente vor Tid, d. e. Midten af det forrige Aarhundrede og indtil vore Dage.

2. Jens Collin,

født 1713, tog juridisk Examen, eiede Rotvoldgaardene. Døde 1756, begravet paa Hlade Kirkegaard.

3. Abraham Drejer Collin,

født 1713, uddannedes til Krigstjenesten i Christiania, gik senere i fransk Tjeneste, kom tilbage til Trondhjem 1739, blev 1749 Landev. Kaptein sammesteds, 1751 Chef for det guldalske Compagni, 1756 Major, tog Afsked paa Vartpenge 1765 og udnævntes 1775 til Kommandant paa Munkholmen efter Einersen. Døde i dette

Embede 1776 efter 46 Aars Tjeneste. Han roses som en menneskekjærlig Mand af den da paa Munkholmen værende Statsfange, General Falkenskiold. Betjentes paa sin Døds seng af Student Thura, ligeledes Straffange sammesteds.

I Munkholmens Papirer hedder det ang. Abr. Dr. Collin i Brev fra von der Osten til Major Collin 23. Decbr. 1775, at han optræder som Comd. paa Munkholmen efter Einersens med de nu havende Vartpenge 262 Rdlr. 24 Sk. aarlig, og naar Major Einersens ved Døden afaar, skal hans ordinære Gage — 300 Rdlr., tilfalde Hr. Major Collin. Døde paa Munkholmen den 27. April 1777.

4. Christian Jørgen Collin,

fød 1716, var Brandmajor i Trondhjem, død 1762, nedlagt i Bakke Kirkes Gravsted.

5. Jacob Herman Munk Collin,

fød 1750, var først Kjøbmand, blev 1769 paa en Reise til Lissabon opbragt og tagen til Fange af algierske Sørovere og som Fange ført til Algier, hvor han kjøbtes af Beien men blev atter løskjøbt og kom tilbage til Trondhjem 1772. (v. Addr. 52 1769 og 15—17 73). Blev senere kaldet til Officer i det Søndenfjeldske og døde som Major 1810, begravet i Frogner Kirke.

6. Nils Krog Collin,

fød 1718. 1737 ansat i Det Danske Kancelli som Sekretær, blev 1746 Viceborgermester i Trondhjem men afstod 1757 Embedet til Nils Krog Bredahl. 1760 udnævnt til Amtmand i Romsdalen efter Andreas Fjeldsted. Tog Afsked 1773 og døde i Trondhjem 1782, nedsat i Frue Kirkes Ligkjelder, Collinernes Begravelsessted. Blev 1746 virkelig Cancelliraad, senere Etatsraad.

I 1774 indleverer han til Vid. Selsk. «en Afhandling om de norske Skoves Misbrug», og udnævntes samme Gang til Selskabets Medlem; 1778 til dets Kasserer efter Beyer.

7. Jens Collin,

Søn af Toldinsp. Collin, fød 1839 paa Sverresborg, ansat i Trondhjem som Telegrafist. Udarbejdet en Mængde genealogiske

Optegnelser. Postmester i Molde. Død paa Vestnæs 11. Mai 1912. Hans meget omfattende Samlinger findes i Stiftsarkivet i Trondhjem (1919).

8. Hans Henrik Collin,

fød 1764. Officer 1780 fra Militærskolen i Christiania, Sec. Lieut. i Trondhjem 1790 men tog samme Aar Afsked fra milit. Tjeneste, erholdt 1802 Krigsraads Karakter; 1806 const. Bergamtskriver, 1812 Stiftsrevisor og Inspektør ved de Angellske Stiftelser. Døde i samme Aar og nedsat i Frue Kirkes Ligkjelder. 1811 Medlem af V. S.

Kjøbte Gaarden Sverresborg 1801 efter Doktor Frise og beholdtes af Collins Enke lige til sin Død 1846.

9. Toldinspektør Nils Christian Collin,

Søn af sidstnævnte, fød 9. Mai 1798 paa Frosten, Officer 1812, var allerede 1822 ansat som Lieutenant i Artilleriet, avancerede til Kaptain og 1854 til Oberstl. og Chef for 4de Artill. Bataillon. Var her ansat som Vandinspektør efter Tellefsen, en Post han bestyrede med megen Ihærdighed og satte Vandledningen i tidsmæssig Stand indtil 1860 da Byen engagerede en egen Stadsingeniør. Udtrådte 1856 af militære Tjeneste og udnævntes 1857 til Toldinspektør ved Trondhjems Toldsted. Tog sin Afsked 1877. Døde 21. Febr. 1879. Var Riddør af St. Olavs Ordenen.

10. Generalauditør Frederik Collin,

fød 1740, var Handelsmand, fik 1768 Titel af Generalauditør, Medlem af V. S. og en Tidlang dets Kasserer, da han 1791 fra-træder som saadan; gift 1774 paa Store-Leangen med Bernhardine Mølmann, død i Marts 1802 og nedsat i Collinernes Gravsted i Frue Kirke.

Denne Collin sees at have eiet en Strømmølle ovenfor Bybroen, der endnu var istand 1775 og maa formentlig været anbragt i hiin Strøm, som tæt ovenfor Broen sees imellem Baklandets Grund og en i Elven tæt ved liggende Bjergforhøining. Den Kongl. Resl. herom, dat. 1ste August 1777 lyder saaledes:

— — — At efter som Genr. Aud. Fr. Collin af Trondhjem har andraget, at han for nogle Aar siden har tilforhandlet sig endel Grunde udenfor Byen i Forstaden Baklandet og sammesteds med anseelig Bekostning gjort Anlæg til et Kvernebrug som vil blive Publico og især Trondhjems Indv. til stor Nytte og Lettelse, da det eneste i Nærværelse af Byen værende Mølle-Brug i Ihlen ofte maa staa stille, om Sommeren formedelst Mangel paa Vand og om Vinteren formedelst Frost og altsaa ikke kan modtage til formaling alt det Korn, som Byens Indvaanere behøve: saa tillades herved at hans og hans Arvinger maa bestandig og ubehindret drive dette af ham paa hans Eiendoms-Grund oprettede Mølle-drive dette af ham paa hans Eiendoms-Gaard oprettede Mølleværket liggende Bro samt Skibs-Rende og Havn med Pakhusene ei ved de til Mølle-Værket hørende Bygninger og Forbygninger i Elven nogen skade tilføies &c. &c.»

Denne Collin købte (formentlig efter Schønning) Gaarden Schønningdal eller Collindal, for 300 Rdlr. og fik den senere sat i en Værdi af 2869 Rdlr. 80 Sk.. Ligesaa købte han samme Aar det lige ved beliggende Fagerlien til hvis Forskjønnelse han anvendte store Bekostninger. Ansattes i en Værdi af 2924 Rdlr.

11. Ditlev Wilhelm Collin,

fød 1799, døde 1825 paa Hjemveien til Trondhjem paa Skiftet Hundorp og begravet paa Froens Kirkegaard.

12. Frederik Christian Collin,

fød 12. December 1775, er den os velbekjendte Kasserer i Norges Bank, en Post som han med Orden bestyrede fra Bankens Oprettelse lige til sin Død der indtraf 26. November 1848. Collin blev Officer fra Kjøbenhavn 1795, var Page i 2 a 3 Aar indtil han 1798 blev ansat som Cornet ved Trondhjemske Dragon Regiment; gik av som Ritmester 1808 og ansat 1805 som Bogholder ved Trondhjems Sukkerrefinaderi; overtog 1812 efter General Kroghs Anmodning Størdalske Dragonregiment og blev staaende som Ritmester til 1816, da han blev Kasserer ved Norges Bank. Gift med Provst Wittrups Datter, Vivicke Lucie, (død paa Ringsagers Præstegaard 1857, 80 Aar gammel, hos Svigersønnen Præst Berner).

I Aaret 1808 sees han i Forening med M. C. Peterson at føre et storartet Opraab til Dannelsen af Kaperi mod hine «Røvere» (Englænderne), hvilket paa denne Tid var almindeligt.

Foruden flere Døttre, hvoraf 3 bleve gifte, 1 med Henr. Kintling og 2 med 2 Brødre Berner, ansatte som Præster, havde han ogsaa 3 Sønner:

1. Nils Henrik Collin,

fød 1808, Student fra Trondhjems Skole 1826, døde som saadan 1827 i Christiania.

2. Georg Frederik Collin,

fød 18. Septbr. 1815, blev Student og senere ansat som Inspektør paa Sygehuset, døde 5. Octbr. 1862.

3. Hans Christian Collin,

fød 1819, Student 1838, Kand. jur. 1844 og ansat som Fuldmægtig paa Stiftskontoret, 1853 udnævnt til Lensmand i Melhus, 1866 til Politimester i Christiansund. Kom syg tilbage til Trondhjem fra en Badereise, lagdes paa Sygehuset i T.hjem hvor han døde 8. Septbr.. 1872.

13. Hofraad Hans Collin,

fød 1784, Søn af Generalaud. Fredr. Collin, var her Traffikerende og sees at føre Benævnelsen «Grosserer» foruden, fra 1816, Titel af Hofraad. Han var 2 Gange gift. 1) 1805 i Flensborg med Cicilia Petersen, død 1813. 2) 1815 i Trondhjem med Caroline Marie Georgine, Comtesse af Schmettow, fød 1786, død 1862. Med denne kom han i Besiddelse af øvre Rotvold, men synes at have levet i smaa Kaar, hvilket ogsaa fremgaar deraf, at han solgte Rotvold og forflyttede til Trondhjem og blev Magazinformalter og antog senere derhos en Skriverpost i Norges Bank. Tog 1855 sin Afsked som Magazinformalter med Pension 200 Sp. I de sidste Aar blev han ganske blind og døde 1861, nedlagt i eget Gravsted paa Domkirkegaarden. Var Svoger af Grev Trampe. Sees, omkring 1814, at have været Eier af Gaarden Solemen, efter Mons Lie.

Efter Nationalbladet blev han besynderlig nok, først udnævnt til «Hofraad» i Aaret 1816, og hvori en Indsender forespørger,

«hvad en Hofraads Bestilling egentlig er, idet slig Værdighed turde stride imod Grundlovens Paragraf 23».

Denne Collin havde en Søn, født 1817, opkaldt efter Bedstefaderen, Carl Jacob Waldemar Schmettow og fik i 1814 Bevilling til at bære dette Navn. Han spillede en Rolle mærkelig nok i sit Slags. Han var mørk, trist af Karakter, maaske en Følge af feilslagne Forhaabninger og hvem ved om ikke denne Mand kunde have bragt det til noget, især i militær Retning, om Opdragelse og Uddannelse havde været ham mere gunstig. Vist er det, at han, efter i længere Tid at have vikarieret for Faderen som Magazinførvalter og Skriver i Banken tog den fortvivlede Beslutning at gaa til Algier, i fransk Krigstjeneste som Frivillig og opholdt sig der som saadan i flere Aar. Hans mange Eventyr her skulde have været høist interessante at se nedtegnede men dertil haves ikke her Adgang. Han stod oftere paa Post netop i den Tid da Skildtvagter sporløst forsvandt, den ene efter den anden indtil man opdagede, at de paa en yderst listig Maade bleve fangede og dræbte af Beduinerne. Ogsaa Collin (Schmettow) var engang udsat for at vorde fangen men undveg paa en eventyrlig Maade. Efter nogle Aars Forløb kom han her tilbage men blev snart misfornøjet i sin Stilling, gik i Veivæsenets Tjeneste og opholdt sig en Tidlang som Formand eller noget lignende i Wardal, kom senere til Frederikshald, hvor han døde 24. Marts 1858, 41 Aar gammel.

STIFTSAMTSSKRIVER CHRISTENSEN

var i denne Egenskab ansat i Trondhjem 1770—80, forhen Foged i Østerdalen. Han omtales af Smith som en almindelig elsket og duelig Mand, der for sin Nøiagtighed og gode Karakter kunde være bedre Lykke værd, end den han har gjort, især da det t.hjemiske Klima falder ham for haardt, og hans Helbred begynder at svækkes».

Christensens Eftermænd i dette Embede vare: Moe, Gramm, Grabow, Bye, og den nuværende, Michelet.

NEGOTIANT ANDREAS CRAMER,

født 1699, død 1765. . Formentlig en Søn af denne er:

KRIGSRAAD KNUD HENRIK HOLTERMANN,

levede paa Smiths Tid (1781—85) og beskrives af denne som en «ærlig og god Sjæl, en gammel Ungkarl, samler meget paa gamle Danske Skrifter, men jeg har aldrig seet hans Samling, skjønt vi vare gode Venner; man behøver kun at kjende ham for at elske ham, og jeg tvivler højlig paa, han har nogen Uven». Døde 1804.

FÆRGEMAND CHRISTIAN JACOBSEN CRAMER

var først Skibsfører, senere Færgemand, boede lige ved Kranen paa Baklandet. Gjenfindes som saadan i 1796. Døde omkring 1840 hvorefter Færgemandsbestillingen blev fri.

FATTIGFORSTANDER MATHIAS CARSTENSEN,

forhen Kjøbmand, født 1737, Forstander for flere Stiftelser, saaledes for Hans Nissens Stiftelse; men denne Post overføres, efter Testamentets 5te Codicil, til Testators Brodersøn, Hans Nissen junior. I samme Egenskab findes en Klitzing, der i 1799 nævnes som mægler. Blev kopuleret 1802 men døde samme Aar. En Volquart Carstensen findes efter Klüver nedlagt i et Begravelsessted under Gulvet i Domkirken.

MAJOR ANDREAS von CRANE

var ansat her som Major 1763, blev Krigscommissair i T.hjemiske Distrikt 1771 og afgang 1776.

OLUF CHRISTIAN DUE

var Traffikkerende boende paa Bakkene, i Hjørnegården (Nordre Gade No. 23) nedenfor Hotel D' Angleterre. Almindingen kaldes endnu Due-Almindingen. Født 1736, død 1800. Gift første Gang med Cicilie Schjødt og havde med hende 2 Børn. 1) Carsten Schjødt Due (Faderen til Statsminis.) 2) Cicilie, gift med Kapt. i Sjø-Etaten, Stibolt. Hun døde paa Angells Kloster i Trondhjem, havde flere Børn: Toldkasserer Stibolt, Fru Tellefsen og en ugift Datter Cicilie.

CARSTEN SCHJØTT DUE,

fød 26. Januar 1762, død 17. Mai 1809, Søn af forannævnte, beboede Faderens Gaard i Due-Almindingen, var Kjøbmand samt holl. Vicekonsul. Eiede Vahlgrinden, nuværende Schürens Landsted. 1802 Medlem af V. S. og benævnes da «Vice-Kommissair». Gift 1793 med Pauline Heltzen, Datter af Conferentsraad og Berghauptmand Heltzen, fød 1776, død 1850. Havde 11 Børn hvoraf endnu (1871) leve: Statsministeren, Toldinspektøren, Indr.Chefen, Enkefrue Schultz og Enkefru Klüwer. 2de Døttre, Fru Hansen og Fru Marta Vejby, begge døde, den sidste i 1870.

Af disse gjenlevende Børn anføres:

OLUF CHRISTIAN DUE,

fød 1792, gift med Catharina Vibe (fød 1867); var Kjøbmand, Proviantforvalter under Krigen; Undertoldbetjent og Krydsbetjent i T.hjem, Toldkontr. i Christiansand, 1841 Toldinspektør i Christiania, Ridder af St. Olavs Ordenen. Tog sin Afsked i 1872. Død 1873 den 1. Septbr.

FREDERIK GOTTSCHALCK HAXTHAUSEN DUE,

Fød 14. April 1796, død 16. Octbr. 1873. Artill. Lieut. 1811, Adjutant hos Prinds Oscar 1817, Capitain, Major, Statssecretair 1822, Statsminister 1841. Minister i Wien 1858 hvorfra han tog sin Afsked 1871. Gift med Alette Sibbern, Datter af Statsraad Sibbern, fød 1812. Har 4 Børn, Pauline og Cathinka, gift med Brødrene, Baronerne Peyron. Wilhelm, Capt. i norske Armee, gift med Amalie Peyron, samt Frederik, Minister i Berlin. 1873 Minister i Petersborg. Havde endnu en Søn Carl Johan Due, der døde omtrent 20 Aar gammel, og til hvem Carl Johan havde staaet Fadder.

Af Carsten Schjødt Dues afdøde Børn anføres her endvidere:

1. Carsten Schjødt Due, fød 1799, død 1868, blev tilsidst Over-toldbetjent i det Søndenfjeldske. Gift med Malene Buck.
2. Cicilie, gift med Undertoldbetjent Hansen, fød 1797, død 1869. Denne Hansen var i Aarene 1820—35 ansat som Toldbetjent her i Trondhjem.

3. Marta, fød 1797, gift med Toldbetjent Vejbye, var ligeledes ansat her i nogen Tid og forflyttedes derpaa søndenfjeldsk. Denne Marta erindres som begavet Skuespillerinde i det private Theater, samt som Sangerinde. Død 1870.
4. Magdalena, Enke efter Toldk. Schult. Fød 1798.
4. Sara Marie, fød 1807, gift med V. Klüwer i Bremen. Hun døde som Enke 1879.

CHRISTIAN DUE,

Yngste Søn af Carsten Sch. Due, er fød 13. December 1805, 1818 Søkadet, 1823 Sekond-Lieutenant, 1841 Kapt. Lieut., 1833 Ordonnance Officer hos Carl Johan, 1840 Navigations Examiner i Trondhjem, 1849 Indroulleringschef og Overlods i Trondhjems Distrikt, 1856 Ridder af Nederlandsk Løve-Orden, 1860 Ridder af Sværd-Ordenen. 1831 Lærer i Artillerie ved Søkadet Institutet, 1833 til 1843 ved Kystopmaalingen i Nordland og Finmarken, 1828—30 fulgte han Professor Hansteen paa Reise til Sibirien, 1834 Medlem af Vid. Selskab i Trondhjem, 1831 af physiografiske Forening i Christiania, 1829 af Videnskabs Akademiet i Moscau. 1826—1828 Elev af Høiskolen i Christiania. Udgivet: Nær-corresponderende Høider til Tidsbestemmelse til Søes, nær Middag, efter Prof. Hansteen, Kart over norske Kyst fra Fleina til Tanahorn. Gift 1833 med Marie Hall, født 1809, død 21. Octbr. 1887. Har 2 Børn, Hanna, ugift, Clara, gift med Consul O. K. Lysholm. Havde desuden en Datter Antonie, der døde 1854, 20 Aar gammel.

En af Hr. Indroulleringschefen mig velvilligen meddelt Beskrivelse over Reise i Sibirien lyder ordret saaledes: «Afreiste først i Mai 1828 fra Christiania, over Stockholm, Petersborg, Moscau, Nishne-Novgorod, Kasan til Jeratorinenborg i Ural; derfra mod Nord langs Ural og tilbage. Kom til Tobolsk i October og blev der til Januar 1829. Lagde Veiene over Tomsk, derfra reiste jeg alene til Narym og tilbage til Tomsk; fortsatte Reisen til Irkutsk, hvor vi ankom sidst i Januar. Vi vare nu reiste 770 norske Mile fra Norge. Fra Irkutsk reiste vi over Baikal til Mai-mudshin i China og tilbage til Irkutsk. Under Observationer, midt paa Baikal-Søen, i 28° Kulde, nødt til at ligge paa Isen, paadrog

jeg mig en Sygdom, der holdt mig i Sengen flere Uger. Efter Sygdommen reiste jeg alene nordover til Jakutsk, da Hansteen ansaa denne Reise for besværlig for sig. Reisen til Jakutsk kunde nemlig ikke foretages uden enten paa Floden Lena paa Isen eller om Sommeren i Baad.

Jeg reiste fra Jakutsk i Marts, paa Isen hele Veien, mangedsteds uden Vei og med 5 og 6 Heste foran Slæden. I Nærheden af Jakutsk begyndte Floden at stige over Isen og jeg kjørte da de 6 norske Mile i Vand, alenhøit, siddende paa Taget af min Slæde. Reisens Plan var at gaa Nord over til Lena-Flodens Munding; jeg reiste derfor strax fra Jakutsk til Vilui, en Landsby 110 norske Mile fra Jakutsk. Her var ingen Vei, Sne i flere Alens Dybde i Opløsning og som en Følge heraf var Reisen i høi Grad besværlig.

Ankomsten til Vilui, var Tunguserne trukne sydover med sine Hunde og Renner, jeg kunde derfor ikke komme videre med mindre jeg vilde vente til Lena-Floden gik op og det gik ikke an. Jeg vendte derfor tilbage til Jakutsk og havde nu et Otium af en Maaned til Lena-Tilbagereisen kunde begynde. Lena blev ikke passabel førend efter St. Hans Tid. Jakutsk er et af de koldeste beboede Steder, — Middeltemperaturen for Aaret er 5,3° Reaumur. Jorden er Frossen i 2 a 3 Alens Dybde, og Vand findes derfor ikke i Brønde eller Kilder. Et Forsøg paa at grave Brønd saae jeg og fandt, i 20 Alens Dybde. 5,5° Kulde. Reaumur. Lena-Floden er i Flomtiden 2 norske Mile bred og oversvømmer da Lavlandet mod Jakutsk saa at denne By, som ellers ligger 1½ norsk Mil fra Flodens sædvanlige Seng, ligger i Flomtiden lige ved Elven. Vand maa for Vinterbrug kjøres i Isblokker fra Lena og stables i Husene. Kjeldere graves ikke for som hos os at bevare for Kulde, men for at fryse Levnettsmidlerne, der saaledes kunde bevares aarviis, frosne i Kjelderne.

I Februar er Middeltemperaturen $\pm$ 35° Reaumur. Desuagtet er her om Sommeren en yppig Vegetation, alenhøit Græs, deilige Blomster, store Ur-Skove af sibirisk Ceder, Furru, Gran og andre Trær. Reisen fra Jakutsk syd over foretoges i Baad med For-spand af Heste, der trak Baaden langs Stranden. Nat og Dag gik Reisen, umaadelig besværlig, plaget indtil Yderlighed af Muskitos, Myg og Qvaks. Dertil daarlig Proviant og liden Anledning til at

fordrive Tiden. Fra Lena gjorde jeg en Afstikker til Olekma, en Biflod til Lena, 40 Mile mod Syd i en Birkenæver Kano, der rummede 8 Mand. Her blev jeg næsten qvalt af en Skovbrand, der udbrød paa Tilbagereisen og som løselig anslaaet maa have raset paa et Strøg, større end Akershus Stift, da jeg observerede den samme ved Reisen paa Lena. Endelig kom jeg tilbage til Irkutsk, derfra fortsatte jeg Reisen til Jeniseisk, hvor jeg traf Hansteen i August 1829.

Fra Marts 1829 til August havde jeg reist:

Fra Irkutsk til Jakutsk	308 norske Mile		
Fra Jakutsk til Velui	110	«	«
Tilbage til Jakutsk	110	«	«
Fra Jakutsk til Irkutsk	308	«	«
paa Olekma	80	«	«
Fra Irkutsk til Jeniseisk	95	«	«

Tilsammen 1011 norske Mile

en ret vakker Sommertour.

Fra Jeniseisk fortsattes nu Tilbagereisen, dennegang over Barna-ul til Semipolatsk, langs den kirgiske Grændse til Omsk, gennem Ural til Orenborg (Orenburg). Her traf vi den fra Asien for første Gang indførte Colera morbus og blev i Orenborg paa Grund af Carentainen forhindret fra at fortsætte Reisen.

Først i Januar 1830 kom vi afsted derfra, reiste igjennem Stepperne, med Kameler og Heste til Astrakan og skulde derfra med Dampskib have gaaet til Baku og Tiflis men vare nu komne for seent. Isen laa og vi maatte derfor vende tilbage til Norge over Moscau og Petersborg. Til Norge ankom vi i Juni 1830 efter 2 Aar og 2 Maaneders Fravær.

Reisen var i det Hele yderst interessant, men ogsaa i høi Grad besværlig. Mange Savn og megen Møie. I Seng sov jeg ikke og ikke heller Hansteen, fra Moscau i Juni 1828 til Mai 1830. Vort Natteleie var en haard Madrats lagt paa Gulvet, Vatsækken til Hovedpude og et Teppe om Sommeren og vore Peltse om Vinteren til Overdække. Observationerne, Reisens Formaal, foretoges om Vinteren i indtil 36° Kulde, dels staaende, dels liggende med omviklede Skruer, da Kulden brændte Fingrene. Værst var de astronomiske Observationer, der fordrede længere Tid, og

Brugen af Kikkerterne tog Huden bort omkring Øiet, da Messingen ikke kunde overdækkes.

Levemaaden var yderst slet paa Reisen og luxuriøs i Byerne, hvor der ydedes os stor Gjestfrihed».

Herr Due har saaledes i Sandhed prøvet og seet meget af Verden. En nærmere Beskrivelse af Hansteens Reise i Sibirien er forøvrigt forlængst udgivet af denne Videnskabsmand selv. Vi have kun her at opbevare følgende Udtalelse der findes i et engelsk Tidsskrift ang. Professor Hansteens sibiriske Reise. Den lyder saaledes:

«Skjønt indskrænket i finantsiel Henseende, har Norges Storting bevilget Professor Hansteen en Sum af ikke mindre end £ 3000 Stlg. (dengang validerende noget over 18000 Sp.) til Udførelsen af en videnskabelig Reise i Sibirien. Denne ædle Tillid til deres Landsmand, er rigelig blevet belønnet med en Række af særdeles vigtige lagtagelser; og vi ere overbeviste om, at enhver Filosof i Europa er det patriotiske norske Folk i høi Grad taknemmelig for et Offer til Videnskaberne, som vilde være ærefuldt endog for den mægtigste Stat».

Due 17. Mai 1893.

KNUD LEM,

staar opført blandt Rektorerne som Professor lingvæ lapponicæ ved Seminarium Lapponicum, oprettet ved Rscr. 1852, ophævet 1774, udnævnt 1752, død 1774.

ØBERST OLE KRABBE

var allerede forrige Aarhundrede ansat som Officer i t.hjemse Brigade og boede i sin sidste Levetid i Ørkedalen som Chef for Guldalske Kor. Døde formentlig omkring 1830. Formentlig var han med i Krigen 1788, 1808 og 1814. Som bekjendt opstod, endnu efter Conventionen til Moss, nogle Uroligheder i Anledning den svenske Oberst Ecks Trudsel om at forlægge en Del svenske Tropper paa norsk Grund i og ved Røraas o. fl. St., hvilket kjækt forbødes af Schmettow. Krabbe, som i 1814 var Medlem af det overordentlige Storting, fra Søndre T.hjems Amt,

var ved disse Uroligheder forhindret fra at tage Sæde ved dets Aabning og sees først at indfinde sig 12. Octbr. og forklarer da Grunden til sin Udeblivelse.

Han tog ind i Christiania hos en Aessor Mathisen, formodentlig Traffikkerende, idet han gik under Øgenavnet «Smør-Hagen», og hos hvem en af de svenske Commissairer logerede idet den samme «Smør-Hagen» agerede Svenske med Liv og Sjæl, en stor Forbrydelse i de Tider. «Personen (siger Schmidt) har forøget sin Navnkundighed ved at behandle den hos ham ind-quarterede Oberstl. Krabbe paa den nederdrægtigste Maade, hvilket af Intelligents-Sedlen i Morgen nærmere vil oplyses. Man var enig om, at intet kunde bide paa den Slyngel uden Stokkeprygl».

Pavels i sin Karakteristik over Storthingsmændene i 1814 siger om Krabbe: «Var af de moderate Trøndere». Hans Enke Dortha Maria Krabbe, fød Angell, døde 1862, 82½ Aar gammel.

Oberst Krabbe havde 2 Sønner, hvoraf den ældste, F. C. K. var Præst og tog sin Afsked i 1863 som Provst i Bergens Stift; død 1875, og den yngre, ligeledes Præst, tog sin Afsked s. A. som Sognepræst til Qvikne. Sidstnævnte døde i 1865.

TOLDPROKURØR LORENTZ EVENSEN,

fød 17. Juni 1728, var først Prokurator, siden Toldprokurator i Trondhjem, døde 1790, v. Gravskrift s. A. No. 16, af M. C. Petersen. Udgiver af flere Skrifter, blandt hvilke hans i 1784 udkomne «Samlinger af juridiske og historiske Materier» danner et interessant Opus for Granskeren. Smith ytrer sig om ham mindre fordelagtigt:

«Han har et jevnt Hoved og ikke den sterke Dømmekraft, men har med Flid og Læsning i danske og tydske Skrifter erhvervet sig adskillig smuk Kundskab, har udgivet adskillige velskrevne Pjeser i det juridiske, og er den eneste Mand i Trondhjem, der som Prokurator kan føre en Sag, hvorfor han, da hans Modparters Sager fast aldrig bliver oplyste, som de burde, er vandt til at vinde alle Sager, har altsaa været et Orakel og en Skræk i Trondhjem; men vi maa nu vende Bladet om og see Mennesket fra en anden Side. Og da er han en Mand, hvis Overmodighed kjender ingen